

Vijf vragen aan Kathalijne Buitenweg

VOORZITTER VAN DE BRANCHEVERENIGING MAATSCHAPPELIJKE KINDEROPVANG

Het was geen donderslag bij heldere hemel, de bekendmaking van de oprichting van de nieuwe Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang. Een mogelijke afsplitsing van de Brancheorganisatie Kinderopvang hing al langer als een dik pak donkere wolken boven de sector. Het was een publiek geheim dat een deel van de leden zich niet gekend en erkend voelde door de koers van de brancheorganisatie. | WILMA SCHEPERS

De onvrede van die leden vertaalt zich in de profilering van de nieuwe organisatie: kinderopvang moet een voor alle kinderen toegankelijke basisvoorziening zijn en behaalde rendementen moeten terugvloeien in de organisaties om zo de kwaliteit beter te kunnen waarborgen.

‘Maar’, zo verzekert Kathalijne Buitenweg, de nieuwe voorzitter van de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, ‘we willen constructief in gesprek blijven en daar waar we dezelfde ideeën hebben, op blijven trekken met de Brancheorganisatie Kinderopvang. Tegelijkertijd is het goed om ook aan de buitenwereld te laten weten dat er essentiële verschillen in visie zijn.’

1. Een tweede brancheorganisatie in de kinderopvang. Het lijkt op het forceren van een waterscheiding in de branche: kinderopvang als commerciële dienstverlening of kinderopvang als maatschappelijke basisvoorziening? De discussie over kinderopvang als maatschappelijke basisvoorziening is een oude discussie waar tot nog toe geen breed maatschappelijk draagvlak voor gevonden is. Wat maakt dat de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang – kennelijk – inschat dat het moment daar is? Heeft u de verwachting dat er een politiek (daar zal de keuze uiteindelijk gemaakt moeten worden) draagvlak is voor andere keuzes?

Kathalijne Buitenweg: ‘Er lijkt inderdaad

meer aandacht te komen voor dit onderwerp. Dat komt omdat het huidige stelsel tot een aantal fundamentele problemen leidt. Zo is discussie ontstaan over het feit dat kinderen van ouders met de laagste inkomens veel minder gebruik maken van formele kinderopvang dan kinderen van meer welvarende ouders. Wetende dat kinderopvang bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen, betekent dit dat niet alle kinderen gelijke kansen hebben. Er ontstaat segregatie op heel jonge leeftijd. Die segregatie kan worden tegengegaan als alle kinderen, ongeacht werk of portemonnee van hun ouders, samen gebruik kunnen maken van dezelfde opvang. Onlangs heeft de SER hier nadrukkelijk op gewezen.

Voor ons als Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang staat de maatschappelijke opdracht van de kinderopvang voorop. Wij willen dat kinderopvang een publieke voorziening wordt waarin de kwaliteit centraal staat. We willen nieuwe afspraken die bijdragen aan een optimale ontwikkeling van onze kinderen (alle kinderen) en aan een ontspannen samenleving, waarin werk, studie en zorg voor kinderen goed samengaan. Met elkaar willen we de kwaliteit van de kinderopvang opnieuw definiëren. We verwachten, op basis van alle recente voorstellen (van onder andere de SER en minister Asscher) en de

vele positieve reacties die we hebben gekregen op de ideeën van de BMK, dat er serieuze kansen liggen om hervormingen dichterbij te brengen. Er gaan ook steeds meer stemmen op die pleiten voor doorgaande ontwikkelingslijnen voor kinderen en dus voor een betere afstemming tussen kinderopvang en basisscholen. Die afstemming wordt bevorderd als de voorzieningen gelijkwaardig zijn en een stabiele ontwikkeling doormaken. Kinderopvang als een maatschappelijke opdracht versterkt die duurzame samenwerking.

Op een aantal terreinen zullen we ook nieuwe discussies aanjagen die nu nog onvoldoende van de grond zijn gekomen. Zo zien we dat kinderen, om de kosten voor het gezin te drukken, vaak lange dagen maken op maandagen, dinsdagen en donderdagen, wat op woensdagen en vrijdagen dan vaak weer tot lege groepen leidt. Is deze spreiding nu eigenlijk optimaal, vanuit de kinderen én ouders bezien? Centraal staat de vraag: wat is kwaliteit of wat zou kwaliteit moeten zijn? Daarover gaan we graag het gesprek aan met onder meer wetenschappers, ouders én kinderen zelf. De tijd is daar onmiskenbaar rijp voor.’

2. Een mogelijk effect zal kunnen zijn dat de Brancheorganisatie Kinderopvang zich nadrukkelijker gaat profileren op het ondernemersbelang – de meerderheid van de kinderopvangondernemers is privaat ondernemer met een duidelijk winsttoegmerk (dat vaak de pensioenvoorziening van de ondernemer behelst). Ik hoorde zeggen dat de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang een godsgeschenk is voor Brancheorganisatie Kinderopvang omdat het zal aanzetten tot een duidelijker keuze voor het ondernemersbelang. Dat wordt dan een sterke tegenspeler. Hoe schat u die kans in?

Kathalijne Buitenweg: 'Onze leden zijn maatschappelijk ondernemers. Dat betekent onder meer dat zij kwalitatief hoogwaardige diensten willen leveren en de continuïteit daarvan duurzaam willen garanderen. De Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang is van mening dat de rendementen die in de kinderopvang gemaakt worden, dienen te worden besteed aan het verder verbeteren van de kwaliteit van en innovatie in de kinderopvang zelf. We willen dat onze kinderen samen op kunnen groeien en gelijke kansen krijgen. Dat vraagt om een goede spreiding van het aanbod in alle wijken, inclusief in die woonwijken waar de inkomens verhoudingsgewijs laag zijn, de bezetting soms niet optimaal is, waardoor extra investeringen juist naar die locaties toe moeten. Dat botst soms met de logica van de markt.'

Overigens denk ik dat veel private ondernemers zich ook aangetrokken voelen tot ons verhaal over kinderopvang als maatschappelijk goed. Zij zijn vaak een zaak begonnen om een fatsoenlijk salaris te verdienen én omdat ze sterk inhoudelijk gemotiveerd en betrokken zijn bij het welzijn van kinderen. Misschien vinden zij het helemaal niet zo be-

zwaarlijk om hun organisatie anders vorm te geven.

De afgelopen jaren is het onvoldoende gelukt om, als branche in z'n geheel, op één lijn te komen over de noodzaak om kinderopvang primair vanuit een maatschappelijke opdracht vorm te geven. En dat verzwakt de inbreng van de kinderopvang in het publieke debat. We zijn dan immers vooral bezig om met elkaar te praten, in plaats van onze ideeën te delen met politici, ouders, het basisonderwijs en anderen. Het is in zo'n situatie goed om, met respect voor elkaar, je eigen geluid te laten horen over de toekomst van het stelsel en de zoektocht naar kwaliteit. Op andere onderwerpen kunnen we dan samen, zij aan zij, optrekken.'

3. Verwacht de BMK dat de bij haar aangesloten leden makkelijker positie zullen vinden in de discussie met onderwijs en gemeenten? Immers, een regelmatig terugkerend obstakel in de samenwerking is de commerciële status van de kinderopvang die maakt dat deze andere partijen de kinderopvang – terecht of onterecht – met argwaan bejegenen.

Kathalijne Buitenweg: 'Ik kan me voorstellen dat dit inderdaad effect heeft. De Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang is ervan overtuigd dat de samenwerking met scholen structureel gelijkwaardiger en eenvoudiger zal worden als de kinderopvang een publieke voorziening wordt voor alle kinderen. Voor gemeenten en onderwijs staat de kindontwikkeling centraal, en niet kinderopvang als instituut. Zo ziet de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang dat ook. Kinderopvang kan daarmee een duurzame partner worden voor het onderwijs. Kinderopvang, in welke vorm dan ook, wordt nog te vaak gezien als commercieel en dus slechts als (vervangbare) leverancier van diensten.'

Het is hoog tijd dat we samen met scholen en andere stakeholders optrekken om te definiëren wat we kinderen en ouders willen bieden, wat de kwaliteit van de kinderopvang is en zou moeten zijn. We moeten niet van tevoren onze organisaties overeind willen houden, maar juist uitgaan van wat goed is voor de ontwikkeling van kinderen en voor de samenleving als geheel, en daar de structuur voor organiseren.'

4. Hoe ziet de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang haar deelname aan de cao-onderhandelingen? Zal daar voor een andere insteek gekozen worden (bijvoorbeeld min-

der op het ondernemersbelang = flexibele en goedkope arbeidsvoorwaarden, en meer op het personeelsbelang = betere voorwaarden voor personele inzet).

Kathalijne Buitenweg: 'Goed opgeleide, professionele en betrokken medewerkers vormen de kern van de kwaliteit van de kinderopvang. Investeren in medewerkers door permanente educatie, goede arbeidsvoorwaarden, coaching on the job, et cetera is cruciaal. De Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang wil zich daar hard voor maken. De Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang concentreert zich in 2016 op het oprichten van de vereniging en het voeren van het gesprek over de fundamenteën van de kinderopvang. De rol van onze vereniging in de cao-onderhandeling komt in 2017 aan de orde. Uiteraard zullen we daar eerst uitvoerig over spreken met onze leden.'

5. Hoe aanstekelijk zal de inzet van BMK zijn voor de kleinere ondernemers in de kinderopvang, gezien de voorwaarden die gesteld worden aan de winstbestemming?

De vraag suggereert dat bij kleinere ondernemers ongeremde winst voorop staat. Dat klopt volgens mij niet. Ik denk dat veel kleine ondernemers wel graag een goed inkomen willen verdienen, maar ook zo goed mogelijke kinderopvang willen aanbieden. Dat gaat goed samen. In het stelsel dat Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang voorstaat, worden rendementen, verdiend in de kinderopvang, aangewend ten bate van de kwaliteit van en innovatie in de kinderopvang. Publieke middelen vloeien zo niet weg naar aandeelhouders en eigenaren. Maar die laatste kunnen natuurlijk wel gewoon een prima salaris uitbetaald krijgen.

Bij de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang is ruimte voor zowel grote als kleine kinderopvangorganisaties. Onder de initiatiefnemers bevinden zich ook kleine en grote kinderopvangorganisaties. Het gaat ons om een andere visie op de toekomst van de kinderopvang, waardoor de kwaliteit van de kinderopvang als geheel verhoogd kan worden en deze toegankelijk wordt voor alle kinderen, ongeacht het inkomen of het werk van hun ouders.'

Op W: maatschappelijkekinderopvang.nl geeft de vereniging toelichting op missie, visie, doelstellingen, strategie en (voorwaarden voor) lidmaatschap.